

med Hensyn til, hvad der vel vilde være de politiske Konsekvenser af det, som de kaldte vort forandrede Standpunkt; det var jo ikke forandret, men det var jo det samme Standpunkt, man oprindelig havde indenfor Nævnet sammen med Venstre; men pludselig fik de Herrer Bisselæder i Skoene og mente, at den Sag nu burde jappes igennem. Jeg tror, det er let at svare paa. Konservatismen er jo den svagere, den kvindelige Part i Forholdet, og som Følge deraf ogsaa den klogere Part. En klog Kone vil, naar Manden tager sig en Ekstratur med en Dame af tvivlsomt Rygte, men mere pikant — og det konservative Parti er jo *home-spun*, „hjemmestrikket“ —, sige til sig selv: Er det en virkelig Forliebelse, er der intet at gøre ved det, saa kommer det til Skilsmisse en eller anden Gang; men er det kun en flygtig Forvildelse, vil Manden en Gang angerfuld og fløv komme tilbage, og saa skal Konen ikke komme med Bebrejdelser og spørge, men hun skal ganske roligt sige: „Det trak nok længe ud med det Komitémøde, du var til i Aftes, lille Peter.“

Det er altsaa de indenrigspolitiske Konsekvenser, dem frygter jeg ikke.

Men de *udenrigspolitiske*, maaske netop, fordi de er saa uoverskuelige, dem frygter vi fra vor Side saare. Vi gør i saa Henseende ingen Røverkule af vort Hjerte. Jeg er bange for, det skal gaa, som der staar i et berømt Digt, at de Herrer „venter en Høst af den ædlestes Slags“, og det er da kun vort Haab, at det ikke skal vise sig bagefter, at „der vokser Stiletter for Aks“.

H. Trier: Den ærede sidste Talers Udtalelser skal jeg ikke komme ind paa; de var i det hele og store en Kritik rettet mod den højtærede Udenrigsminister og derigennem mod det samlede Ministeriums Holdning i denne Sag, og det maa være fra den Side, at et Svar paa det skete Angreb maa komme, hvis der overhovedet skal gives noget Svar.

Det, jeg har at sige paa mit Partis Vegne, er ikke meget. Det væsentlige er dette, at vi agter at stemme for Ratifikationen af den Traktat, der her er forelagt. Hvad Begrundelsen angaar, kan jeg henviser til, hvad dels den højtærede Udenrigsminister, dels de to efterfølgende Talere ved denne Lejlighed har udtalt. Der er neppe væsentligt for mig at føje dertil. To Synspunkter har for os været afgørende. Det ene dette, at der her er Tale om at

imødekomme en Fordring, som de indenlandske Erhverv naturligt har paa, at man ikke afskærer dem fra Muligheder, der kunde føre til Goder, som de vilde sætte Pris paa, og det kan ikke nægtes, at forkaster vi Traktaten, lukker man derved Døren for visse Muligheder, man kan saa paa Forhaand nok saa meget haane disse Muligheder; de er der alligevel. Det maa saa blive den danske Købmandsstands eller Forretningsverdens Sag at benytte disse Muligheder; det kan Staten og Lovgivningsmagten ikke indlade sig paa. Det maa blive Forretningsverdens Sag at have det Skarpsyn, der trækker Grænsen mellem, hvad der kan gøres, og hvad der ikke kan gøres, hvilken Risiko man kan tage sig paa, og hvilken man maa holde sig borte fra, om man er kapitalstærk nok til at indlade sig paa disse Foretagender eller ikke, og under hvilke Former en saadan Forbindelse med det russiske Forretningsliv skal kunne gennemføres. Alt dette er Opgaver, som er Fremtiden forbeholdt, men som man slaar en Streg over, saafremt man forkaster Traktaten. Det forekommer mig altsaa, at Erhvervene har Krav paa, at vi ikke her optræder som Formynder for dem i den Forstand, at vi hindrer dem i at iværksættede Planer og virkeliggøre Muligheder, som kunde være til Bedste for Landet.

Det andet Synspunkt, hvorfra det forekommer os, at man maa se Sagen, er det, at under de nuværende europæiske Forhold, under de Forhold, hvor alle Samfund mere eller mindre er undergravet baade økonomisk og paa anden Maade, maa et af Midlerne, og vistnok det væsentligste, være dette, at der iværksættes en Forbindelse mellem de forskellige Lande, saaledes at deres Interesser kan mødes, og saaledes at man derigennem bagved de i snævraste Forstand egoistiske nationale Interesser kan komme ind paa at virkeliggøre Interesser, der strækker sig videre og berører mere omfattende Samfund. Kun ad denne Vej vil det enkelte Land øjensynlig kunne hæves, og selv om en Traktat, som nævnt, kun er et meget ringe Led i de Bestræbelser, der skal knytte Landene til hinanden, er den dog et Led deri, og hvor vi kan være med til at fremme Sagen ad den Vej, forekommer det os, at vi har en Art Pligt til ikke at holde os tilbage. Det er de mere almindelige europæiske Forhold, der her gør sig gældende, og vi bør ikke holde os borte fra, hvad der i det hele taget kan bidrage til at løfte de europæiske Til-